

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (femte avdelningen)

den 12 december 2006 *

I mål T-373/94,

R.W. Werners, Meppel (Nederländerna), inledningsvis företrädd av advokaterna H. Bronkhorst och E. Pijnacker Hordijk, därefter av Pijnacker Hordijk,

sökande,

mot

Europeiska unionens råd, inledningsvis företrädd av A. Brautigam och A.-M. Colaert, båda i egenskap av ombud, därefter av Colaert,

och

Europeiska gemenskapernas kommission, inledningsvis företrädd av T. van Rijn, i egenskap av ombud, biträdd av advokaten H.-J. Rabe, därefter av M. van Rijn,

svarande,

* Rättegångsspråk: nederländska.

angående en talan om skadestånd enligt artikel 178 i EG-fördraget (nu artikel 235 EG) och artikel 215 andra stycket i EG-fördraget (nu artikel 288 andra stycket EG) för den skada sökanden påstås ha lidit på grund av att han varit förhindrad att saluföra mjölk enligt rådets förordning (EEG) nr 857/84 av den 31 mars 1984 om allmänna tillämpningsföreskrifter för den avgift som avses i artikel 5c i förordning (EEG) nr 804/68 inom sektorn för mjölk och mjölkprodukter (EGT L 90, s. 13), i dess kompletterade lydelse enligt kommissionens förordning (EEG) nr 1371/84 av den 16 maj 1984 om tillämpningsföreskrifter för den tilläggsavgift som avses i artikel 5c i förordning nr 804/68 (EGT L 132, s. 11),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

sammansatt av ordföranden M. Vilaras samt domarna E. Martins Ribeiro och K. Jürimäe,

justitiesekreterare: handläggaren J. Plingers,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 6 april 2006,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

- 1 I rådets förordning (EEG) nr 1078/77 av den 17 maj 1977 om införande av ett bidragssystem för avstående från saluförande av mjölk och mjölkprodukter och för

omställning av mjölkkobesättningar (EGT L 131, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 8, s. 215) föreskrivs att ett bidrag för avstående från saluförande eller för omställning skall betalas till producenter som åtar sig att under en femårsperiod avstå från att saluföra mjölk eller mjölkprodukter, eller att upphöra med sådan försäljning, i syfte att under en omställningsperiod på fyra år ställa om sina mjölkkobesättningar till köttproduktion.

- 2 Mjölkproducenter som har gjort ett sådant åtagande som avses i förordning nr 1078/77 kallas allmänt SLOM-producenter. Förkortningen SLOM kommer från det nederländska uttrycket slachten en omschakelen (slakta och ställa om), vilket beskriver deras skyldigheter enligt bestämmelserna om avstående från saluförande eller om omställning.

- 3 Genom rådets förordning (EEG) nr 856/84 av den 31 mars 1984 om ändring av förordning (EEG) nr 804/68 om den gemensamma organisationen av marknaden för mjölk och mjölkprodukter (EGT L 90, s. 10; svensk specialutgåva, område 3, volym 17, s. 95) och rådets förordning (EEG) nr 857/84 av den 31 mars 1984 om allmänna tillämpningsföreskrifter för den avgift som avses i artikel 5c i förordning nr 804/68 inom sektorn för mjölk och mjölkprodukter (EGT L 90, s. 13) infördes från och med den 1 april 1984 en tilläggsavgift för de kvantiteter mjölk som översteg en viss referenskvantitet, vilken skulle fastställas för varje köpare inom ramen för den totala kvantitet som garanterades varje medlemsstat. Den referenskvantitet som var befriad från tilläggsavgift motsvarades av den kvantitet mjölk eller mjölkekvivalent som, beroende på vilken metod medlemsstaten hade valt, antingen hade levererats av en producent eller köpts av ett mejeri under referensåret. I Nederländerna var referensåret 1983.

- 4 Genom kommissionens förordning (EEG) nr 1371/84 av den 16 maj 1984 (EGT L 132, s. 11) fastställdes tillämpningsföreskrifter för den tilläggsavgift som

avses i artikel 5c i rådets förordning nr 804/68 av den 27 juni 1968 om den gemensamma organisationen av marknaden för mjölk och mjölkprodukter (EGT L 148, s. 13; svensk specialutgåva, område 3, volym 2, s. 52).

- 5 Producenter som till följd av ett åtagande enligt förordning nr 1078/77 inte hade levererat någon mjölk under det av den berörda medlemsstaten fastställda referensåret tilldelades inte någon referenskvantitet.

- 6 I domar av den 28 april 1988 i mål 120/86, Mulder (REG 1988, s. 2321) (nedan kallad domen i målet Mulder I), och i mål 170/86, von Deetzen (REG 1988, s. 2355) (nedan kallad domen i målet von Deetzen), ogiltigförklarade domstolen förordning nr 857/84, i dess kompletterade lydelse enligt kommissionens förordning nr 1371/84, i den mån den innebar att producenter som inte hade levererat mjölk under det av den berörda medlemsstaten fastställda referensåret till följd av sina åtaganden enligt förordning nr 1078/77 nekades tilldelning av en referenskvantitet.

- 7 Till följd av domarna i de ovan i punkt 6 nämnda målen Mulder I och von Deetzen antog rådet förordning (EEG) nr 764/89 av den 20 mars 1989 om ändring av förordning nr 857/84 (EGT L 84, s. 2). Förordningen trädde i kraft den 29 mars 1989. Syftet med förordningen var att den producentkategori som avsågs i dessa domar skulle tilldelas en särskild referenskvantitet på 60 procent av sin produktion under de tolv månader som föregick åtagandet om avstående från saluförande eller om omställning enligt förordning nr 1078/77.

- 8 Enligt artikel 3a.1 b i förordning nr 857/84, i dess lydelse enligt förordning nr 764/89, kunde en producent provisoriskt tilldelas en särskild referenskvantitet på villkor bland annat att han "till stöd för sin ansökan [visade] ... att han i full utsträckning [kunde] producera den begärda referenskvantiteten i sitt jordbruksföretag".

9 Enligt artikel 3a.1 första strecksatsen i nämnda förordning avsåg bestämmelsen producenter "vars åtagande om avstående från saluförande eller om omställning enligt förordning ... nr 1078/77 [löpte] ut efter den 31 december 1983 eller efter den 30 september 1983 i de medlemsstater där mängden insamlad mjölk under månaderna april–september är minst dubbelt så stor som under månaderna oktober–mars året därpå".

10 Artikel 3a.3 i förordning nr 857/84 i dess lydelse enligt förordning nr 764/89 innehåller följande föreskrifter:

"Om producenten inom två år räknat från den 29 mars 1989 enligt den behöriga myndighetens bedömning kan visa att han verkligen återupptagit direktförsäljning och/eller leveranser och att denna direktförsäljning och/eller dessa leveranser under de senaste tolv månaderna uppnått en nivå av 80 procent eller mer av den provisoriska referenskvantiteten, skall han tilldelas den särskilda referenskvantiteten definitivt I motsatt fall skall den provisoriska referenskvantiteten i dess helhet återföras till gemenskapsreserven ..."

11 Med tillämpning av förordning nr 764/89 infördes, genom kommissionens förordning (EEG) nr 1033/89 av den 20 april 1989 om ändring av förordning (EEG) nr 1546/88 om tillämpningsföreskrifter för den tilläggsavgift som avses i artikel 5c i rådets förordning nr 804/68 (EGT L 110, s. 27) en ny artikel 3a i förordning nr 1546/88. I artikel 3a.1 första stycket föreskrivs följande:

"En ansökan om tilldelning av [en särskild referenskvantitet] enligt artikel 3a.1 i förordning ... nr 857/84 lämnas in av den berörda producenten till den behöriga myndighet som utsetts av medlemsstaten, enligt det förfarande som staten har föreskrivit och på villkor att producenten kan visa att han fortfarande helt eller delvis

driver samma jordbruksföretag som han drev vid tidpunkten för det godkännande av bidragsansökan som avses i artikel 5.2 i kommissionens förordning (EEG) nr 1391/78.”

- 12 De producenter som hade åtagit sig att avstå från saluförande eller att ställa om sin produktion och som med tillämpning av förordning nr 764/89 tilldelades en sådan särskild referenskvantitet kallas SLOM I-producenter.
- 13 Genom dom av den 11 december 1990 i mål C-189/89, Spagl (REG 1990, s. I-4539), ogiltigförklarade domstolen artikel 3a.1 första strecksatsen i förordning nr 857/84, i dess lydelse enligt förordning nr 764/89, i den mån som producenter vars åtagande om avstående från saluförande eller om omställning enligt förordning nr 1078/77 hade upphört före den 31 december 1983 eller, i förekommande fall, före den 30 september 1983 nekades tilldelning av en särskild referenskvantitet enligt denna bestämmelse.
- 14 Till följd av domen i det ovan i punkt 13 nämnda målet Spagl antog rådet förordning (EEG) nr 1639/91 av den 13 juni 1991 om ändring av förordning nr 857/84 (EGT L 150, s. 35). Genom denna förordning upphävdes de krav som hade fastställts vara ogiltiga, vilket gjorde det möjligt att tilldela de berörda producenterna en särskild referenskvantitet. Dessa producenter går under benämningen SLOM II-producenter.
- 15 Genom mellandom av den 19 maj 1992 i de förenade målen C-104/89 och C-37/90, Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen (REG 1992, s. I-3061; svensk specialutgåva, volym 12. s. I-55) (nedan kallad domen i målet Mulder II), fastställde domstolen att Europeiska ekonomiska gemenskapen var skadeståndsskyldig gentemot vissa mjölkproducenter som hade gjort åtaganden enligt förordning nr 1078/77 och som varit förhindrade att saluföra mjölk till följd av förordning nr 857/84. Genom nämnda dom uppmanade domstolen även parterna att enas om vilka belopp som skulle betalas.

- 16 Med anledning av denna dom offentliggjorde rådet och kommissionen den 5 augusti 1992 meddelande 92/C 198/04 i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* (EGT C 198, s. 4). Efter att ha erinrat om innebörden av domen i det ovan i punkt 15 nämnda målet Mulder II, och i syfte att ge detta avgörande full verkan, uttryckte institutionerna sin avsikt att anta tillämpningsföreskrifter om ersättning till de berörda producenterna.
- 17 Institutionerna åtog sig att innan föreskrifterna antogs avstå från att återropa den preskription som följer av artikel 46 i domstolens stadga gentemot varje ersättningsberättigad producent som uppfyllde villkoren i domen i det ovan i punkt 15 nämnda målet Mulder II. Åtagandet i fråga var emellertid underordnat villkoret att rätten till ersättning ännu inte skulle vara preskriberad den dag då meddelandet offentliggjordes eller den dag då producenten hade vänt sig till en av institutionerna.
- 18 Genom dom av den 27 januari 2000 i de förenade målen C-104/89 och C-37/90, Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen (REG 2000, s. I-203) (nedan kallad domen i målet Mulder III), prövade domstolen de ersättningsbelopp som sökandena hade yrkat i de mål som avgjordes genom domen i det ovan i punkt 15 nämnda målet Mulder II.
- 19 Genom domar av den 31 januari 2001 i mål T-533/93, Bouma mot rådet och kommissionen (REG 2001, s. II-203) (nedan kallad domen i målet Bouma) och i mål T-73/94, Beusmans mot rådet och kommissionen (REG 2001, s. II-223) (nedan kallad domen i målet Beusmans), ogillade förstainstansrätten den talan angående utomobligatoriskt skadeståndsansvar för gemenskapen som två nederländska mjölkbönder, vars åtaganden om avstående från saluförande enligt förordning nr 1078/77 hade upphört år 1983, hade väckt med stöd av artiklarna 235 EG och 288 andra stycket EG.
- 20 I punkt 45 i domen i det ovan i punkt 19 nämnda målet Bouma (punkt 44 i domen i målet Beusmans) ansåg förstainstansrätten med hänvisning till domen i det ovan i punkt 13 nämnda målet Spagl att de producenter vars åtaganden hade upphört

år 1983 inte kunde göra anspråk på ersättning med hänvisning till att principen om skydd för berättigade förväntningar hade åsidosatts, såvida de inte kunde visa att deras skäl för att inte återuppta mjölkproduktionen under referensåret var knutna till att de under en viss period hade upphört med produktionen och att de av organisatoriska skäl inte kunde återuppta produktionen omedelbart.

- 21 I punkt 46 i domen i det ovan i punkt 19 nämnda målet Bouma (punkt 45 i domen i målet Beusmans) konstaterade förstainstansrätten med hänvisning till domen i det ovan i punkt 15 nämnda målet Mulder II följande:

”Vidare framgår av domen i målet Mulder II, närmare bestämt punkt 23, att gemenskapen endast kan bli skadeståndsansvarig om producenterna klart visa[t] att de hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen då deras åtagande att avstå från saluförande löpte ut. För att SLOM-producenterna skall ha rätt till skadestånd på grund av den rättsstridighet som medförde att de förordningar som orsakade deras situation ogiltigförklarades, måste producenterna nämligen ha varit förhindrade att återuppta mjölkproduktionen. Detta innebär att de producenter vars åtagande upphörde att gälla innan förordning nr 857/84 trädde i kraft måste ha återupptagit produktionen eller i vart fall vidtagit åtgärder i detta syfte, till exempel ha genomfört investeringar eller reparationsarbeten eller underhållit den utrustning som behövs för sådan produktion (se generaladvokaten Van Gervens förslag till avgörande i målet Mulder II, REG 1992, s. I-3094, punkt 30).”

- 22 Med avseende på sökandenas situation konstaterade förstainstansrätten i punkt 48 i domen i det ovan i punkt 19 nämnda målet Bouma (punkt 47 i domen i målet Beusmans) följande:

”Eftersom sökanden inte återupptog mjölkproduktionen under perioden mellan den [dag] då hans åtagande att avstå från saluförande upphörde och den 1 april 1984, då kvotbestämmelserna trädde i kraft, måste han för att hans skadeståndstalan skall kunna vinna bifall visa att han hade för avsikt att återuppta produktionen vid den

tidpunkt [då] hans åtagande att avstå från saluförande upphörde att gälla och att han hindrades från att göra det på grund av att förordning nr 857/84 trädde i kraft.”

23 I dom av den 29 april 2004 i de förenade målen C-162/01 P och C-163/01 P, Bouma och Beusmans mot rådet och kommissionen (REG 2004, s. I-4509) (nedan kallad domen i de förenade målen Bouma och Beusmans) ogillade domstolen överklagandena av domarna i de ovan i punkt 19 nämnda målen Bouma och Beusmans.

24 I punkterna 62 och 63 i domen i de ovan i punkt 23 nämnda förenade målen Bouma och Beusmans fastställde domstolen följande:

”62 I punkt 45 i domen i målet Bouma (punkt 44 i domen i målet Beusmans) har förstainstansrätten endast dragit slutsatsen av domen i målet Spagl att de producenter vars åtagande [hade upphört] år 1983 [skulle] visa att deras skäl för att inte återuppta mjölkproduktionen under referensåret [var] knutna till att de under en viss period hade upphört med produktionen och att de av organisatoriska skäl inte kunde återuppta produktionen omedelbart.

63 Förstainstansrätten har således inte tolkat domen i målet Spagl på ett felaktigt sätt.”

25 I punkt 72 i domen i de ovan i punkt 23 nämnda förenade målen Bouma och Beusmans konstaterade domstolen följande:

”... de villkor som skall vara uppfyllda för att Edouard Bouma och Bernard Beusmans skall kunna få ersättning, i egenskap av SLOM 1983-

producenter, [kan endast] följa av domstolens tolkning av relevanta bestämmelser på området. Genom förordning nr 1639/91 ändras artikel 3a i förordning nr 857/84, i dess lydelse enligt förordning nr 764/89, vad beträffar beviljandet av en särskild referenskvantitet. Däremot uppställs därigenom inte vilka villkor som skall vara uppfyllda för att en SLOM 1983-producent skall kunna få ersättning. Ersättning i enlighet med förordning nr 2187/93 förblir fristående såtillvida att den ordning som infördes genom denna förordning utgör ett alternativ till att låta tvisten avgöras i domstol och innebär att ytterligare en möjlighet att erhålla [skadestånd] öppnas ([domstolens] dom av den 9 oktober 2001 i de förenade målen C-80/99–C-82/99, Flemmer m.fl., REG 2001, s. I-7211, punkt 47).”

26 I punkterna 89 och 90 i domen i de ovan i punkt 23 nämnda förenade målen Bouma och Beusmans kom domstolen fram till följande:

”89 Till skillnad från vad Edouard Bouma och Bernard Beusmans gjort gällande gjorde förstainstansrätten rätt då den i punkt 46 i domen i målet Bouma (punkt 45 i domen i målet Beusmans) härav drog den allmänna slutsatsen att gemenskapen endast kan vara skadeståndsansvarig om producenterna klart visar att de hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen då deras åtagande om avstående från saluförande löpte ut.

90 Mot denna bakgrund kunde förstainstansrätten i punkt 46 i domen i målet Bouma (punkt 45 i domen i målet Beusmans) kräva att en SLOM 1983-producent, då åtagandet enligt förordning nr 1078/77 löpt ut, visar att han haft för avsikt att återuppta mjölkproduktionen antingen genom att på nytt påbörja produktionen eller, i vart fall, i likhet med SLOM I-producenterna, [genom] att ... [vidta] åtgärder i detta syfte, till exempel ... genomför[a] investeringar eller reparationsarbeten eller underhåll[a] den utrustning som behövs för sådan produktion.”

27 I punkterna 100 och 101 i domen i de ovan i punkt 23 nämnda förenade målen Bouma och Beusmans fastställde domstolen följande:

”100 I likhet med vad generaladvokaten anförde i punkt 125 [i] sitt förslag till avgörande, finner domstolen att förstainstansrättens fördelning av bevisbördan i de överklagade domarna står i överensstämmelse med fast rättspraxis. Enligt denna rättspraxis ankommer det på sökanden att visa att villkoren för gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar är uppfyllda. Eftersom gemenskapen är skadeståndsskyldig endast om producenten visar att han hade för avsikt att börja saluföra mjölk antingen genom att återuppta produktionen efter det att åtagandet om avstående från saluförande löpt ut eller genom andra viljeyttringar, är det den som begär ersättning som skall visa att han verkligen hade en sådan avsikt.

101 Vad beträffar Edouard Boumas och Bernard Beusmans invändning ... att de inte kunde förutse konsekvenserna av att inte återuppta produktionen före den 1 april 1984, gör domstolen följande bedömning. I likhet med vad som är fallet med varje aktör som vill börja producera mjölk, borde de ha varit inställda på att omfattas av de regler som under tiden antagits inom marknadspolitiken. De kunde därför inte förvänta sig att kunna återuppta produktionen på samma villkor som tidigare (se, för ett liknande resonemang, domen i målet Mulder I, punkt 23).”

Bakgrund till tvisten

28 Sökanden är mjölkproducent i Nederländerna. Den 24 maj 1980 åtog han sig enligt förordning nr 1078/77 att avstå från saluförande. Åtagandet löpte ut den 24 maj 1985.

- 29 När förordning nr 764/89 hade antagits ansökte sökanden den 2 juni 1989 om tilldelning av en särskild referenskvantitet hos de nederländska myndigheterna. I ansökan uppgav sökanden att han "verkligen kunde producera den tilldelade särskilda referenskvantiteten i sitt jordbruksföretag".
- 30 Genom beslut av den 21 juli 1989 tilldelades sökanden en provisorisk särskild referenskvantitet.
- 31 Genom beslut av den 31 oktober 1990 tilldelades sökanden en definitiv särskild referenskvantitet. Denna referenskvantitet återkallades därefter av det nederländska ministeriet för jordbruks-, natur- och fiskerifrågor genom beslut av den 11 oktober 1991 på grund av att det vid en undersökning hade framkommit att sökanden inte uppfyllde villkoren för en definitiv tilldelning. Sökanden producerade nämligen inte den mjölk som avsågs i Beschikking Superheffing SLOM-deelnemers (föreskrifter om den tilläggsavgift som skall betalas av dem som deltar i SLOM-systemet) i det ursprungliga SLOM-jordbruksföretaget.
- 32 Dessutom födde sökandens maka upp mjölkkor i det ursprungliga SLOM-jordbruksföretaget.
- 33 Sökanden överklagade det beslut som hade fattats av ministeriet för jordbruks-, natur- och fiskerifrågor. Detta överklagande ogillades och sökanden överklagade därför detta avgörande till College van Beroep voor het Bedrijfsleven (förvaltningsrättslig överrätt i ekonomiska frågor, Nederländerna). Även detta överklagande ogillades genom avgörande av den 16 januari 1997.

Förfarande

- 34 Sökanden väckte förevarande talan genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 22 november 1994. Ansökan registrerades under målnummer T-373/94.
- 35 Genom beslut meddelat den 24 januari 1995 av förstainstansrättens första avdelning i utökad sammansättning vilandeförklarades förevarande mål i avvaktan på domen i det ovan i punkt 18 nämnda målet Mulder III.
- 36 Genom beslut meddelat den 24 februari 1995 av ordföranden på första avdelningen i utökad sammansättning beslutade förstainstansrätten att förena målen T-372/94 och T-373/94 med de förenade målen T-530/93–T-533/93, T-1/94–T-4/94, T-11/94, T-53/94, T-71/94, T-73/94–T-76/94, T-86/94, T-87/94, T-91/94, T-94/94, T-96/94, T-101/94–T-106/94, T-118/94–T-124/94, T-130/94 och T-253/94.
- 37 Den 30 september 1998 hölls vid förstainstansrätten ett informellt möte med parternas ombud. Under detta möte bereddes parterna tillfälle att yttra sig över förstainstansrättens deskriptiva klassificering av de mål som rör SLOM-producenter, inbegripet den så kallade D-kategorin som avser SLOM-producenter som inte definitivt tilldelats en särskild referenskvantitet eller beträffande vilka en sådan särskild referenskvantitet återkallats. Dessa producenter hade följaktligen inte erbjudits ersättning enligt rådets förordning (EEG) nr 2187/93 av den 22 juli 1993 om ett erbjudande om ersättning till vissa producenter av mjölk och mjölkprodukter som tillfälligt har varit förhindrade att utöva sin verksamhet (EGT L 196, s. 6).

- 38 Den 17 januari 2002 hölls vid förstainstansrätten ytterligare ett informellt möte med parternas ombud. Parterna enades om vilket mål som skulle utses till pilotmål för SLOM-producenterna i kategori III. Förstainstansrätten vilandeförklarade övriga mål som rörde denna kategori till dess att dom hade meddelats i det pilotmål som skulle utses.
- 39 Genom beslut meddelat den 27 juni 2002 av ordföranden på förstainstansrättens andra avdelning i utökad sammansättning avskrevs mål T-2/94, som var ett av de förenade mål som omnämnts ovan i punkt 36.
- 40 Genom skrivelse av den 25 juli 2002 till förstainstansrätten föreslog rådet och kommissionen att förfarandet i mål T-373/94 skulle återupptas och att målet skulle utses till pilotmål för SLOM-producenter i kategori III. Sökanden har inte inkommit med yttrande i denna fråga.
- 41 Genom beslut av den 2 december 2002 meddelat av ordföranden på första avdelningen i utökad sammansättning, beslutade förstainstansrätten att mål T-373/94 skulle avskiljas från de ovan i punkt 36 nämnda förenade målen och att förfarandet i mål T-373/94 skulle återupptas.
- 42 Den 5 februari 2003 inkom sökanden med en uppdaterad ansökan till förstainstansrättens kansli, vilken var avsedd att ersätta den ursprungliga ansökan.
- 43 Efter sammanträde i plenum den 2 juli 2003 beslutade förstainstansrätten att hänskjuta förevarande mål till en avdelning med tre domare, i det här fallet första avdelningen.

- 44 På grund av ändringen i sammansättningen av förstainstansrättens avdelningar från och med det nya rättsåret, förordnades referenten att tjänstgöra på femte avdelningen, och målet tilldelades följaktligen denna avdelning.
- 45 Förstainstansrätten (femte avdelningen) beslutade på grundval av referentens rapport att inleda det muntliga förfarandet utan att vidta föregående åtgärder för bevisupptagning.
- 46 Parterna i målet utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid förhandlingen den 6 april 2006.
- 47 Sökandens ombud anhöll under det muntliga förfarandet om att förstainstansrätten skulle anordna ett informellt möte avseende förevarande mål och de andra mål som denne handhar i syfte att fastställa i vilka mål avsikten att återuppta mjölkproduktionen då åtagandet att avstå från saluförande hade upphört var styrkt. Kommissionen motsatte sig denna begäran med motiveringen att syftet med förevarande mål, som är ett pilotmål, är att pröva en konkret rättsfråga och att den bevisning som krävs i varje mål skall prövas av förstainstansrätten enligt det ordinarie förfarandet.
- 48 Förstainstansrätten beslutade under det muntliga förfarandet att fatta beslut om ett eventuellt informellt möte senare och att vid behov återuppta det muntliga förfarandet. Vad gäller de andra mål som sökandens ombud handhar beslutade förstainstansrätten att beslut skulle fattas under handläggningen av nämnda mål.
- 49 Sökanden påstod även under det muntliga förfarandet att hans begäran om skadestånd inte var helt preskriberad med hänsyn till domstolens dom av den 28 oktober 2004 i mål C-164/01 P, van den Berg mot rådet och kommissionen (REG

2004, s. I-10225). Förstainstansrätten beviljade rådets begäran om en frist på tre veckor för att kunna fastställa sin ståndpunkt och klargöra huruvida institutionen hade för avsikt att återta sin grund innebärande att begäran var helt preskriberad. Kommissionen uppgav att den skulle inta samma ståndpunkt som rådet. Svarandena hävdade att begäran var delvis preskriberad.

- 50 Genom skrivelse av den 4 maj 2006 uppgav rådet att det avstod från att göra gällande preskription vid förstainstansrätten avseende tiden mellan den 25 september 1988 och den 29 mars 1989.
- 51 Genom beslut av den 15 maj 2006 meddelat av ordföranden på förstainstansrättens femte avdelning lades denna skrivelse till handlingarna i målet och det muntliga förfarandet avslutades.

Parternas yrkanden

- 52 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall
- förplikta gemenskapen att till honom utge 5 908,52 euro, jämte dröjsmålsränta med 8 procent per år från och med den 19 maj 1992 till dess betalning sker, och
  - förplikta gemenskapen att ersätta rättegångskostnaderna.

53 Rådet har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

54 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

55 Sökanden har hävdat att förutsättningarna för gemenskapens skadeståndsansvar är uppfyllda och att rådets påstående att hans anspråk är delvis preskriberat inte skall godtas.

56 Innan frågan om preskription prövas skall förstainstansrätten pröva huruvida gemenskapen kan vara skadeståndsansvarig enligt artikel 215 andra stycket i EG-fördraget (nu artikel 288 andra stycket EG) och i så fall fram till vilket datum (se, för

ett liknande resonemang, förstainstansrättens domar i de ovan i punkt 19 nämnda målen Bouma, punkt 28, och Beusmans, punkt 27, samt dom av den 7 februari 2002 i mål T-199/94, Gosch mot kommissionen, REG 2002, s. II-391, punkt 40).

Parternas argument

- 57 Sökanden har tillbakavisat svarandenas ståndpunkt att de SLOM-producenter i kategori I, vilkas kvoter återkallats i likhet med vad som har skett för sökanden, kan göra anspråk på ersättning för tiden fram till den 1 april 1989 om de visar att de efter det att deras SLOM-åtagande upphört vidtagit konkreta åtgärder för att återuppta produktionen.
- 58 Sökanden anser att ett sådant beviskrav inte är godtagbart på grund av att den faktiska situation som SLOM-producenter i kategori I befinner sig i inte på något vis motiverar detta. Ett sådant beviskrav innebär dessutom en rättsstridig diskriminering av de SLOM-producenter i kategori I vilkas kvoter återkallats i förhållande till de SLOM-producenter i kategori I vilka definitivt tilldelats en kvot.
- 59 Sökanden har anfört att det krav som svarandena har ställt kan härledas ur förstainstansrättens resonemang i domarna i de ovan i punkt 19 nämnda målen Bouma och Beusmans, men enligt sökanden kan det inte tillämpas i fråga om SLOM-producenterna i kategori I. Att förstainstansrätten i dessa domar fann att de berörda producenterna var skyldiga att bevisa sin avsikt att återuppta mjölkproduktionen efter det att deras SLOM-åtagande hade upphört berodde nämligen på att SLOM-åtagandet upphörde under referensåret, det vill säga år 1983.

- 60 De SLOM-producenter som, i likhet med sökanden, hade gjort åtaganden om att avstå från saluförande som upphörde efter referensårets slut befann sig enligt sökanden i en helt annan situation än sådana SLOM-producenter i kategori II som sökandena i domarna i de ovan i punkt 19 nämnda målen Bouma och Beusmans. Eftersom det sålunda i slutet av referensåret 1983 återstod 17 månader innan sökandens åtagande om att avstå från saluförande skulle upphöra var det inte rimligt att kräva att han, i syfte att styrka att gemenskapen är skadeståndsskyldig, visade att han under referensåret hade vidtagit konkreta åtgärder för att återuppta mjölkproduktionen efter det att åtagandet att avstå från saluförande hade upphört.
- 61 Sökanden har tillagt att alla SLOM-producenter från och med den 1 april 1984 visste att de inte omfattades av kvotsystemet och att det under dessa omständigheter skulle ha varit oförnuftigt att göra investeringar i syfte att återuppta mjölkproduktionen, eftersom det var klart att den inte kunde återupptas. Detta gäller även kravet på att producenterna skall bevisa att de ansökt om tilldelning av en referenskvantitet efter det att åtagandet att avstå från saluförande hade upphört, det vill säga år 1985, eftersom det var klarlagt att en sådan ansökan helt enkelt skulle avslås i likhet med de ansökningar som ingetts av SLOM-producenterna. De behöriga myndigheterna hade dessutom år 1985 underrättat SLOM-producenterna om att de som befann sig i samma situation som sökanden inte kunde hysa någon verklig förhoppning om att de skulle komma att tilldelas en referenskvantitet.
- 62 Mot bakgrund av dessa omständigheter anser sökanden följaktligen att varken domstolen eller svarandena någonsin har framställt ett krav på att en SLOM-I-producent skall bevisa att han vidtagit konkreta åtgärder i syfte att återuppta mjölkproduktionen efter det att åtagandet att avstå från saluförande upphört.
- 63 Sökanden har i detta hänseende hänvisat till förstainstansrättens dom av den 7 februari 2002 i mål T-187/94, Rudolph mot rådet och kommissionen (REG 2002, s. II-367), i vilken förstainstansrätten slog fast att sökanden i det målet, för att

motivera rätten till ersättning, inte var skyldig att styrka att hon hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen efter det att hennes åtagande om avstående från saluförande hade upphört, eftersom åtagandet upphörde den 31 mars 1985, det vill säga efter det att systemet med mjölkkvoter hade trätt i kraft. Efter det att nämnda system hade trätt i kraft var det nämligen i praktiken omöjligt att påvisa att en sådan avsikt förelåg.

- 64 Rådet och kommissionen anser att förutsättningarna för gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar inte är uppfyllda i förevarande fall och att talan därför skall ogillas.

Förstainstansrättens bedömning

- 65 Förstainstansrätten erinrar om att det av fast rättspraxis följer att gemenskapens utomobligatoriska ansvar enligt artikel 215 andra stycket EG för rättsstridigt agerande av dess organ förutsätter att flera villkor är uppfyllda, nämligen att det agerande som läggs institutionen till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger skada och att det finns ett orsakssamband mellan agerandet och den åberopade skadan (domstolens dom av den 28 april 1971 i mål 4/69, Lütticke mot kommissionen, REG 1971, s. 325, punkt 10, och av den 17 december 1981 i de förenade målen 197/80–200/80, 243/80, 245/80 och 247/80, Ludwigshafener Walzmühle m.fl. mot rådet och kommissionen, REG 1981, s. 3211, punkt 18, förstainstansrättens dom av den 13 december 1995 i de förenade målen T-481/93 och T-484/93, Exporteurs in Levende Varkens m.fl. mot kommissionen, REG 1995, s. II-2941, punkt 80, samt domarna i de ovan i punkt 19 nämnda målen Bouma, punkt 39, och Beusmans, punkt 38, fastställda genom domen i de ovan i punkt 23 nämnda förenade målen Bouma och Beusmans, punkt 43, och domen i det ovan i punkt 56 nämnda målet Gosch mot kommissionen, punkt 41).
- 66 Beträffande situationen för de mjölkproducenter som åtagit sig att avstå från saluförande erinrar förstainstansrätten om att gemenskapen har fastställts vara skadeståndsskyldig gentemot samtliga producenter som åsamkats skada på grund av att de har varit förhindrade att leverera mjölk till följd av förordning nr 857/84

(domen i det ovan i punkt 15 nämnda målet Mulder II, punkt 22). Detta ansvar har uppkommit till följd av ett åsidosättande av principen om berättigade förväntningar (domarna i de ovan i punkt 19 nämnda målen Bouma, punkt 40, och Beusmans, punkt 39, fastställda genom domen i de ovan i punkt 23 nämnda förenade målen Bouma och Beusmans, punkterna 45–47, samt domen i det ovan i punkt 56 nämnda målet Gosch mot kommissionen, punkt 42).

67 Denna princip kan emellertid inte göras gällande i förhållande till gemenskapslagstiftning annat än om gemenskapen själv tidigare har skapat en situation som kan ge upphov till berättigade förväntningar (domstolens dom av den 10 januari 1992 i mål C-177/90, Kühn, REG 1992, s. I-35, punkt 14, samt domarna i de ovan i punkt 19 nämnda målen Bouma, punkt 41, och Beusmans, punkt 40, fastställda genom domen i de ovan i punkt 23 nämnda förenade målen Bouma och Beusmans, punkterna 45–47, och domen i det ovan i punkt 56 nämnda målet Gosch mot kommissionen, punkt 43).

68 En aktör som på grund av gemenskapens handlande har föranletts att, av hänsyn till allmänintresset och mot ersättning, för en begränsad tid avstå från att saluföra mjölk kan med fog förvänta sig att han inte när åtagandet upphör skall drabbas av begränsningar som påverkar honom särskilt på grund av att han har utnyttjat de möjligheter som erbjudits honom enligt gemenskapslagstiftningen (domarna i de ovan i punkt 6 nämnda målen Mulder I, punkt 24, och von Deetzen, punkt 13). Principen om skydd för berättigade förväntningar hindrar dock inte att det i ett system, liknande systemet med tilläggsavgifter, föreskrivs inskränkningar för en producent på grund av att denne inte har salufört mjölk eller salufört mjölk i begränsad skala under en viss period innan nämnda system trädde i kraft, av egen fri vilja och utan att beslutet har föranletts av en gemenskapsrättsakt (domen i det ovan i punkt 67 nämnda målet Kühn, punkt 15, domarna i de ovan i punkt 19 nämnda målen Bouma, punkt 42, och Beusmans, punkt 41, fastställda genom domen i de ovan i punkt 23 nämnda förenade målen Bouma och Beusmans, punkterna 45–47, samt domen i det ovan i punkt 56 nämnda målet Gosch mot kommissionen, punkt 44).

69 Det framgår dessutom av domen i det ovan i punkt 13 nämnda målet Spagl att gemenskapen inte utan att åsidosätta principen om skydd för berättigade förväntningar automatiskt kan vägra att ge kvoter till alla producenter vars åtaganden om

avstående från saluförande eller omställning löpte ut år 1983, särskilt dem som i likhet med Spagl hade varit förhindrade att återuppta mjölkproduktionen av skäl som var knutna till deras åtaganden (domarna i de ovan i punkt 19 nämnda målen Bouma, punkt 43, och Beusmans, punkt 42, fastställda genom domen i de ovan i punkt 23 nämnda förenade målen Bouma och Beusmans, punkt 53, samt domen i det ovan i punkt 56 nämnda målet Gosch mot kommissionen, punkt 45). I punkt 13 i denna dom fastställde domstolen sålunda följande:

”Gemenskapslagstiftaren har med giltig verkan kunnat fastställa ett gränsdatum, knutet till utgången av de berördas period för avstående eller omställning, i syfte att utesluta de producenter som inte har levererat någon mjölk under hela eller delar av referensåret i fråga, av skäl som inte är knutna till ett åtagande om avstående eller omställning, från att omfattas [av bestämmelserna om tilldelning av en särskild referenskvantitet]. Å andra sidan hindrar principen om [skydd för] berättigade förväntningar, såsom denna har tolkats i den rättspraxis som det har redogjorts för ovan, att en sådan datumgräns fastställs på så sätt att den även utesluter de producenter vars underlåtenhet att leverera mjölk under hela eller delar av referensåret beror på ett åtagande enligt förordning nr 1078/77 från att omfattas av [nämnda bestämmelser].”

70 Det är således rimligt att av denna dom dra den slutsatsen att de producenter vars åtagande upphörde år 1983 kan vinna framgång med en skadeståndstalan på grund av åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar endast om de kan visa att deras skäl för att inte återuppta mjölkproduktionen under referensåret är knutna till att de under en viss period hade upphört med produktionen och att de av organisatoriska skäl inte kunde återuppta produktionen omedelbart (domarna i de ovan i punkt 19 nämnda målen Bouma, punkt 45, och Beusmans, punkt 44, fastställda genom domen i de ovan i punkt 23 nämnda förenade målen Bouma och Beusmans, punkterna 62 och 63, samt domen i det ovan i punkt 56 nämnda målet Gosch mot kommissionen, punkt 47).

71 Vidare framgår av punkt 23 i domen i det ovan i punkt 15 nämnda målet Mulder II att gemenskapen endast kan bli skadeståndsansvarig om producenterna klart visat

att de hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen då deras åtagande att avstå från saluförande upphörde. Det följer nämligen av domarna i de ovan i punkt 19 nämnda målen Bouma (punkt 46) och Beusmans (punkt 45) att för att SLOM-producenterna skall ha rätt till skadestånd på grund av den rättsstridighet som medförde att de förordningar som orsakade deras situation ogiltigförklarades måste producenterna ha varit förhindrade att återuppta mjölkproduktionen på grund av att systemet med tilläggsavgifter trädde i kraft.

- 72 Om en producent inte har visat att han hade en sådan avsikt, kan han inte hävda att han har haft berättigade förväntningar på att han när som helst i framtiden skulle kunna återuppta mjölkproduktionen. Under sådana omständigheter skiljer sig inte producentens ställning från ställningen för andra ekonomiska aktörer som inte producerade mjölk och som efter det att bestämmelserna om mjölkkvoter hade införts år 1984 var förhindrade att uppta en sådan produktion. Det framgår nämligen av fast rättspraxis att ekonomiska aktörer som är verksamma på ett område med en gemensam marknadsorganisation, vars målsättning medför en fortlöpande anpassning till förändringarna i den ekonomiska situationen, inte med fog kan förvänta sig att de inte kommer att underkastas inskränkningar som följer av eventuella marknadspolitiska eller strukturpolitiska bestämmelser (se domarna i de ovan i punkt 19 nämnda målen Bouma, punkt 47, och Beusmans, punkt 46 och där angiven rättspraxis, fastställda genom domen i de ovan i punkt 23 nämnda förenade målen Bouma och Beusmans, punkterna 99–102, samt domen i det ovan i punkt 56 nämnda målet Gosch mot kommissionen, punkt 49).

- 73 Vad gäller de producenter villas åtagande att avstå från saluförande upphörde efter det att systemet med tilläggsavgifter hade trätt i kraft drog domstolen slutsatsen utifrån de åtgärder som producenterna hade vidtagit i målet Mulder II och som anges i den första meningen i punkt 23 i domen i det ovan i punkt 15 nämnda målet Mulder II, nämligen en ansökan, som ingetts redan innan åtagandet att avstå från saluförande upphörde, om tilldelning av en referenskvantitet enligt systemet med tilläggsavgifter och om tillstånd att återuppta saluförandet av mjölk senast omedelbart efter tilldelningen av en särskild referenskvantitet enligt förordning nr 764/89, att de på ett lämpligt sätt hade visat att de hade för avsikt att återuppta

mjölkproduktionen. Härav drog domstolen slutsatsen att inkomstbortfallet från mjölkleveranser inte kunde anses utgöra en konsekvens av att sökandena frivilligt hade beslutat att ge upp mjölkproduktionen.

74 Det är i förevarande fall klarlagt att sökandens åtagande att avstå från saluförande upphörde den 24 maj 1985, det vill säga efter det att systemet med tilläggsavgifter hade trätt i kraft.

75 Det skall i detta avseende konstateras att sökanden, till skillnad från producenterna i domen i det ovan i punkt 15 nämnda målet Mulder II vilkas åtagande att avstå från saluförande likaledes upphörde efter det att systemet med tilläggsavgifter hade trätt i kraft, inte ansökte om tilldelning av en referenskvantitet enligt nämnda system innan hans åtagande att avstå från saluförande upphörde. Sökanden ingav inte heller någon sådan ansökan omedelbart efter det att detta åtagande hade upphört.

76 Det är vidare likaså klarlagt att sökanden, till skillnad från producenterna i domen i det ovan i punkt 15 nämnda målet Mulder II, inte återupptog saluförandet av mjölk i det ursprungliga SLOM-jordbruksföretaget omedelbart efter det att han hade tilldelats en särskild referenskvantitet enligt förordning nr 764/89.

77 Det framgår visserligen av handlingarna i målet att sökanden efter det att förordning nr 764/89 hade antagits ansökte om tilldelning av en särskild referenskvantitet, vilken beviljades den 21 juli 1989. Den definitiva särskilda referenskvantitet som sökanden tilldelades den 31 oktober 1990 återkallades emellertid av det nederländska ministeriet för jordbruks-, natur- och fiskerifrågor genom beslut av den 11 oktober 1991 på grund av att "det av en undersökning genomförd av [nämnda] ministeri[ums] allmänna kontrollavdelning framg[ick] att [sökanden] inte uppfyll

[de] villkoren för en definitiv tilldelning”, eftersom han inte producerade ”den mjölk som avsågs i Beschikking Superheffing SLOM-deelnemers i [sitt] ursprungliga SLOM-jordbruksföretag”.

78 Överklagandet av detta beslut vid College van Beroep voor het Bedrijfsleven ogillades genom avgörande av den 16 januari 1997. I skälen angavs bland annat att ”produktionenheterna i det ursprungliga SLOM-jordbruksföretaget inte ... [hade] tagits i bruk vid återupptagandet av mjölkproduktionen på ett sådant sätt att det [kunde] anses att sökanden ha[de] återupptagit nämnda produktion i det ursprungliga SLOM-jordbruksföretaget”.

79 Det framgår även av det avgörande som College van Beroep voor het Bedrijfsleven meddelade den 16 januari 1997 att ”sökandens beslut att inte utnyttja det ursprungliga SLOM-jordbruksföretagets resurser till att producera den kvantitet som motsvarade den provisoriskt tilldelade SLOM-kvoten på grund av att hans maka födde upp mjölkkor i nämnda SLOM-jordbruksföretag skall anses som ett företagsledningsbeslut vars konsekvenser sökanden skall bära”.

80 Såsom rådet har betonat kunde produktionen inte återupptas i det ursprungliga SLOM-jordbruksföretaget, eftersom sökandens maka utnyttjade detta företag för uppfödning av mjölkkor och sökanden således hade funnit en ny användning för nämnda jordbruksföretag.

81 Enligt domstolens rättspraxis följer det slutligen av bestämmelserna angående villkoren för tilldelning av en särskild referenskvantitet i artikel 3a.1 i förordning nr 857/84 i dess lydelse enligt förordning nr 764/89 jämförda med bestämmelserna i artikel 3a.1 i kommissionens förordning (EEG) nr 1546/88 av den 3 juni 1988 om tillämpningsföreskrifter för den tilläggsavgift som avses i artikel 5c i förordning nr 804/68 (EGT L 139, s. 12), i dess lydelse enligt förordning nr 1033/89, att mjölkproduktionen skall äga rum i det ursprungliga SLOM-jordbruksföretaget (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 3 december 1992 i mål

C-86/90, O'Brien, REG 1992, s. I-6251, punkterna 11 och 12, och av den 27 januari 1994 i mål C-98/91, Herbrink, REG 1994, s. I-223, punkterna 12 och 13, samt domen i det ovan i punkt 49 nämnda målet van den Berg mot rådet och kommissionen, punkt 71).

- 82 När gemenskapen till följd av domen i det ovan i punkt 6 nämnda målet Mulder I antog nya förordningar som möjliggjorde att SLOM-producenter tilldelades en referenskvantitet var den, såsom rådet med rätta har påpekat, skyldig att begränsa denna tilldelning till att gälla endast dem som verkligen kunde göra anspråk på den, det vill säga de som verkligen hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen efter det att åtagandet att avstå från saluförande hade upphört. Gemenskapen skulle därvid undanta från tilldelning de SLOM-producenter som inte hade haft en sådan avsikt och som således befann sig i samma situation som andra jordbrukare som inte hade producerat någon mjölk under referensåret och som alltså inte hade tilldelats någon referenskvantitet då systemet med tilläggsavgifter infördes.
- 83 Det föreskrivs sålunda i andra skälet till förordning nr 764/89 att "dessa producenter emellertid kan göra anspråk på en referenskvantitet endast om de uppfyller vissa kriterier och således visar att de verkligen har avsikt och förmåga att återuppta mjölkproduktionen och att de inte har kunnat erhålla någon referenskvantitet med stöd av artikel 2 i förordning ... nr 857/84".
- 84 Med beaktande av de omständigheter som omnämnts ovan i punkterna 74–83 och som bedömts mot bakgrund av domen i det ovan i punkt 15 nämnda målet Mulder II skall det konstateras att det faktum att sökanden inte saluförde mjölk efter det att åtagandet att avstå från saluförande hade upphört, i den mån han inte har bevisat att han hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen, inte är en följd av att systemet med tilläggsavgifter hade trätt i kraft, eftersom den definitiva referenskvantitet som sökanden hade tilldelats återkallades just av det skälet att

han inte uppfyllde kraven enligt förordning nr 857/84 i dess lydelse enligt förordning nr 764/89 för att ha rätt till en sådan kvantitet och särskilt på grund av att han inte producerade mjölk i det ursprungliga SLOM-jordbruksföretaget.

85 Såsom generaladvokaten uppgav i punkt 30 i sitt förslag till avgörande i det ovan i punkt 15 nämnda målet Mulder II, kan gemenskapen i fråga om de mjölkproducenter vilkas åtagande att avstå från saluförande upphörde efter det att systemet med tilläggsavgifter hade trätt i kraft och vilka ansökte om en särskild referenskvantitet enligt förordning nr 764/89 men vilkas ansökan avlogs därför att de inte uppfyllde kraven i nämnda förordning, anta att de, om de inte bevisar motsatsen, inte skulle ha kunnat tilldelas en referenskvantitet även om detta hade föreskrivits i förordning nr 857/84, vilket innebär att de befinner sig i samma situation som de SLOM-producenter som aldrig ansökt om någon referenskvantitet.

86 En sådan presumtion skall även gälla producenter som, i likhet med sökanden, erhållit en särskild referenskvantitet enligt förordning nr 764/89, vilken återkallats på grund av att producenterna inte uppfyllde kraven i förordningen.

87 Denna bedömning överensstämmer med domstolens tolkning av villkoren för gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar till följd av att systemet med tilläggsavgifter infördes år 1984. Gemenskapen är, såsom det följer av den rättspraxis som omnämnts ovan i punkterna 66 och 72, skadeståndsansvarig endast gentemot de producenter som tillfälligt upphört med mjölkproduktionen och som inte kunnat återuppta den just på grund av att systemet med tilläggsavgifter trätt i kraft. Att producenter som av andra skäl än de som sammanhänger med att nämnda system trädde i kraft inte hade återupptagit saluförandet av mjölk efter det att åtagandet att avstå från saluförande hade upphört inte medges rätt till ersättning motiveras av att det är nödvändigt att förhindra att de ansöker om en särskild referenskvantitet i ett

syfte som inte är att varaktigt återuppta saluförandet av mjölk utan att med hjälp av denna tilldelning dra rent ekonomiska fördelar av det marknadsvärde som dessa referenskvantiteter fått (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 22 oktober 1991 i mål C-44/89, von Deetzen, REG 1991, s. I-5119, punkt 24).

88 Det åligger således de producenter som, i likhet med sökanden, upphörde med saluförandet av mjölk enligt förordning nr 1078/77 och som till följd av att förordning nr 764/89 antogs ansökte om en särskild referenskvantitet vilken beviljades och sedan återkallades att visa att de efter det att åtagandet att avstå från saluförande hade upphört hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen.

89 Till skillnad från vad sökanden har gjort gällande kan domen i det ovan i punkt 63 nämnda målet Rudolph mot rådet och kommissionen, och särskilt punkt 47 i domen, inte tolkas så, att det inte längre krävs bevis för att sökanden hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen efter det att åtagandet att avstå från saluförande hade upphört.

90 Nämnda dom skall endast tolkas med hänsyn till omständigheterna i det målet. Mjolkproducenten Rudolph som enligt förordning nr 1078/77 hade gjort ett åtagande om att avstå från saluförande, vilket upphörde den 31 mars 1985, hade efter det att förordning nr 764/89 hade trätt i kraft tilldelats en särskild referenskvantitet vilket gjorde det möjligt för henne att återuppta mjölkproduktionen.

91 Domen i det ovan i punkt 63 nämnda målet Rudolph mot rådet och kommissionen (punkt 47) skall alltså tolkas så, att det fortfarande krävs bevis för att mjölkproducenten hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen efter det att åtagandet att avstå från saluförande hade upphört. Detta skall emellertid anses bevisat om de producenter vilkas åtagande att avstå från saluförande upphörde efter det att

systemet med tilläggsavgifter hade trätt i kraft visar att de uppfyller de krav som ställs i den tillämpliga lagstiftning som ger dem möjlighet att återuppta mjölkproduktionen genom att ansöka om och behålla en särskild referenskvantitet i syfte att återuppta verksamhet som mjölkproducent.

- 92 I förevarande fall hade den särskilda referenskvantitet som sökanden hade tilldelats efter det att förordning nr 764/89 hade antagits återkallats på grund av att han inte uppfyllde de krav som i gemenskapslagstiftningen ställdes för tilldelning av en sådan referenskvantitet.
- 93 Det var vidare först under det muntliga förfarandet som sökanden åberopade en mängd handlingar som fortfarande existerar och som förstainstansrätten kan få tillgång till vid det informella möte som sökanden har föreslagit att förstainstansrätten skall anordna för att bedöma dessa handlingar. Dessa handlingar var avsedda att bevisa att sökandens son, som var 17 år gammal år 1985, hade genomgått en yrkesutbildning för att kunna arbeta som mjölkproducent och ta över sökandens verksamhet, eftersom denne var nära pensionsåldern. Sökanden har dessutom gjort gällande att hans räkenskapsansvarige hade kunnat intyga att sökanden hade haft för avsikt att återuppta mjölkproduktionen.
- 94 Förutom att den ovannämnda yrkesutbildningen och det ovannämnda intygandet inte kan anses utgöra åtgärder från sökandens sida i syfte att bevisa att han hade haft för avsikt att producera mjölk efter det att hans åtagande att avstå från saluförande hade upphört, skall det konstateras att påståendena i detta avseende endast har framförts vid förhandlingen, trots att de handlingar som påstås utgöra stöd för dem hade kunnat inges till förstainstansrätten under det skriftliga förfarandet. Förstainstansrätten avslår följaktligen sökandens ansökan om att rätten skall anordna ett informellt möte i syfte att dessa handlingar skall inges och prövas.

- 95 Såsom rådet har påpekat har inte heller någon bevisning ingetts till styrkande av att de omständigheter som, i förekommande fall, hindrade sökanden från att återuppta produktionen på de villkor som föreskrivs i förordning nr 764/89 inte förelåg då åtagandet att avstå från saluförande upphörde och att de inte hade utgjort hinder för att denna verksamhet återupptogs.
- 96 Det skall under dessa förhållanden konstateras att sökanden inte har styrkt att han, i enlighet med de principer som det redogjorts för ovan, hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen då åtagandet att avstå från saluförande upphörde.
- 97 Det skall även konstateras att sökandens argument att mjölkproducenterna har diskriminerats beroende på om de är SLOM-producenter i kategori I, vilkas särskilda referenskvantitet har återkallats eller om de är SLOM-producenter i kategori I, som har tilldelats en definitiv särskild referenskvantitet kan inte godtas. Det föreligger nämligen en objektiv skillnad mellan dessa båda grupper av producenter och de skall därför inte behandlas likadant.
- 98 Det följer nämligen av fast rättspraxis att icke-diskrimineringsprincipen innebär att lika situationer inte får behandlas olika och olika situationer inte får behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling (domstolens dom av den 17 maj 1984 i mål 15/83, Denkavit Nederland, REG 1984, s. 2171, punkt 22, och av den 25 november 1986 i de förenade målen 201/85 och 202/85, Klensch m.fl. REG 1986, s. 3477, punkt 9, svensk specialutgåva, volym 8, s. 729, samt förstainstansrättens dom av den 13 juli 1995 i de förenade målen T-466/93, T-469/93, T-473/93, T-474/93 och T-477/93, O'Dwyer m.fl. mot rådet, REG 1995, s. II-2071, punkt 113, och av den 14 juli 1998 i mål T-119/95, Hauer mot rådet och kommissionen, REG 1998, s. II-2713, punkt 63).

- 99 Det framgår av det ovan anförda att sökanden inte har bevisat att det föreligger ett orsakssamband mellan förordning nr 857/84 och den påstådda skadan. Gemenskapen är därmed inte skadeståndsskyldig gentemot sökanden på grund av tillämpningen av förordning nr 857/84. Anledning saknas därmed att pröva huruvida de övriga förutsättningarna för ett sådant ansvar är uppfyllda.
- 100 Under dessa omständigheter saknas det även anledning att pröva frågan om preskription.
- 101 Härav följer att talan skall ogillas.

Rättegångskostnader

- 102 Enligt artikel 87.2 i förstainstansrättens rättegångsregler skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Rådet och kommissionen har yrkat att sökanden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden har tappat målet skall rådets och kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

följande:

- 1) **Talan ogillas.**

2) R.W. Werners skall ersätta rättegångskostnaderna.

Vilaras

Martins Ribeiro

Jürimäe

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 12 december 2006.

E. Coulon

M. Vilaras

Justitiesekreterare

Ordförande